Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan MIJS Deadline: 02-06-2026

[redacted]

Nota actief openbaar
Ja

Directie Internationale Zaken
Team B Europa

Opgesteld door
[redacted]

nota

TER BESLISSING BNC-fiche Raadsaanbeveling aanpak woonuitsluiting

DGL2
29/5

Datum
27 mei 2026

Kenmerk
4393338-1099421-IZ

Bijlage(n)
1

1. Aanleiding

Op 6 mei 2025 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) het Sociaal Pakket gepubliceerd. Onderdeel hiervan is het voorstel voor een Raadsaanbeveling over de aanpak van woonuitsluiting (housing exclusion).
De aanbeveling biedt een beleidsmatig kader voor het voorkomen en tegengaan van woonuitsluiting en dakloosheid, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, en geeft daarmee invulling aan de ambitie van de Verklaring van Lissabon, om dakloosheid in de EU in 2030 te beëindigen.

Naar aanleiding van deze mededeling is een Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)-fiche opgesteld, waarmee het kabinet zijn positie ten opzichte van dit voorstel bepaalt. Hierin worden de hoofdlijnen van het Commissievoorstel en de kabinetsappreciatie uiteengezet. Dit fiche wordt hierbij ter akkoord aan u voorgelegd.

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de inhoud van dit BNC-fiche.
- Op 3 juni wordt het fiche behandeld in de BNC. Indien u akkoord bent, wordt het fiche na de BNC doorgeleid naar het interdepartementale CoCo-overleg op 9 juni en vervolgens doorgeleid naar de MR. Na MR-akkoord wordt het fiche door de Minister van Buitenlandse Zaken aan het parlement gezonden.
- Vanwege dit proces is de deadline gesteld op 2 juni.

3. Kernpunten

Samenvatting voorstel

De aanleiding voor het voorstel voor de Raadsaanbeveling is de breed gedeelde constatering dat woonuitsluiting en dakloosheid in de EU toenemen.
Naar schatting zijn momenteel meer dan één miljoen mensen in de EU dakloos.

De kern van het voorstel betreft een fundamentele beleidsomslag. Niet langer tijdelijke opvang en crisishulp, maar een huisvestings- en persoonsgerichte aanpak staat centraal.

De Commissie onderschrijft daarbij nadrukkelijk het principe van 'Wonen Eerst',

waarbij stabiele huisvesting aangevuld met zorg en ondersteuning als basis dient voor een duurzame oplossing.

Het voorstel is uitgewerkt aan de hand van vijf aanbevelingen: (1) betere dataverzameling en vroegsignalering; (2) preventieve maatregelen tegen uithuiszetting en financiële problemen; (3) persoonsgerichte zorg en begeleiding voor dak- en thuislozen; (4) uitbreiding van het aanbod van sociale en betaalbare woningen; en (5) governance, monitoring en evaluatie.

Samenvatting appreciatie
Het kabinet verwelkomt het voorstel als een waardevolle impuls voor de verdere vormgeving en versterking van de nationale beleidsaanpak. De nadruk op Wonen Eerst en preventie sluit aan bij de koers die het kabinet met het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (NAD). Met de Taskforce Versnelling Woningbouw zet het kabinet in op het structureel aanpakken van het woningtekort en de uitbreiding van het aanbod van sociale en betaalbare woningen.

De voorgestelde aanbevelingen sluiten grotendeels aan bij bestaande nationale beleidskaders op het gebied van huisvesting, armoede en schulden en zorg en ondersteuning. Het kabinet hecht aan nationale beleidsruimte en heeft een voorkeur voor aansluiting bij bestaande evaluatiestructuren boven nieuwe rapportageverplichtingen. Het kabinet is kritisch over de verbreding van het cohesiebeleid met betaalbare huisvesting als prioriteit, die niet past binnen de kabinetsvisie op een gefocust cohesiebeleid in het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK).

4. Toelichting

a. Financieel-economische gevolgen, arbeidsmarkteffecten en regeldrukeffecten
Het voorstel voor de Raadsaanbeveling is niet-bindend en introduceert geen nieuwe verplichtingen voor lidstaten. Er worden daarom geen directe financiële gevolgen of regeldrukeffecten voorzien voor burgers, bedrijven of overheden. Eventuele administratieve lasten kunnen slechts voortvloeien uit latere, afzonderlijke besluitvorming, met name als rapportage- en monitoringsverplichtingen een bindend karakter zouden krijgen. Het kabinet zet in op aansluiting bij bestaande rapportagekaders om uitvoeringskosten te beperken. Voor zover aanvullende middelen nodig zijn, kunnen lidstaten gebruik maken van bestaande EU-financieringsinstrumenten (ESF+, ERDF, InvestEU).
Eventuele budgettaire gevolgen worden ingepast conform de regels van de budgetdiscipline op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen.

b. Juridische aspecten
De aanbeveling betreft een niet-bindend instrument, opgesteld in lijn met de bevoegdheidsverdeling zoals vastgelegd in het VWEU. Op het terrein van sociaal beleid, waaronder de bestrijding van sociale uitsluiting, is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4 lid 2 onder b VWEU). Op basis van artikel 153 lid 1 onder j VWEU mag de Unie het optreden van de lidstaten ondersteunen en aanvullen. De aanbeveling raakt niet aan de inrichting van het nationale woonbeleid, wat een exclusieve bevoegdheid van de lidstaat is. Een fraudetoets is niet van toepassing, aangezien het een niet-bindende EU-aanbeveling betreft en geen sprake is van (wijziging van) nationale wet- of regelgeving of bekostigingssystematiek.

c. Politieke en maatschappelijke context
Het voorstel raakt aan onderwerpen die politiek breed als belangrijk en urgent worden gezien. De Kamer wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van het NAD via een voortgangsbrief. De onafhankelijke evaluatie van het NAD concludeerde dat het beoogde doel om dakloosheid in 2030 te beëindigen buiten zicht is. Dit voorstel biedt een kader dat aansluit bij de nationale inzet en deze op onderdelen versterkt, met behoud van nationale beleidsruimte.

Het voorstel sluit aan bij maatschappelijke zorgen over de toenemende woonuitsluiting en dakloosheid in Nederland en Europa. De nadruk op Wonen Eerst en integrale persoonsgerichte aanpak wordt breed gedragen door maatschappelijke organisaties, gemeenten en zorgpartijen.

5. Afstemming

- Het fiche en de beslisnota zijn opgesteld door VWS-DMO. Binnen VWS is het fiche afgestemd met de directies DMO, IZ, WJZ, FEZ en de coördinator regeldruk. Daarnaast is het fiche afgestemd met de departementen BZK (waaronder de directie Wonen), SZW, OCW, EZK, IenW, JenV en AZ, alsmede het CBS en de VNG.
- Vervolgproces: het fiche wordt op 3 juni 2026 besproken in het interdepartementale BNC-overleg, op 9 juni 2026 in de CoCo en op 12 juni 2026 in de Ministerraad.

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.